

Aangevuurd door de serie *Gossip Girl* verspreiden scholieren roddels op TikTok. Leerlingen en leraren worden belasterd. Scholen breken zich het hoofd over wat de beste reactie is.

Tekst
Claudia Kammer
en Denise Retera

Het Teylingen College Leeuwenhorst tijdens de pauze. De leerlingen op de foto komen niet voor in het artikel.

„Ik had een huilende docent aan de telefoon”

Roddelvideo's verspreiden over je leraar

G

„Gossip Girl here, and I have the biggest news ever!” Het geluidsfragment uit de Amerikaanse tv-serie *Gossip Girl* verscheen de afgelopen weken onder talloze TikTok-filmpjes van Nederlandse tieners. In die video's delen ze anonieme roddels over leerlingen en leraren van hun

school. „J leerjaar 3 vraagt pikante foto's aan meiden.” „L uit de eerste liet een vieze t@mpon achter op de wc.” „Een docent heeft een 2e jaars op haar kont geslagen. Gekke pedos hier bah, inslapen die handell!” De tieners maken er speciale 'Gossip Girl'-accounts voor aan, en klasgenoten kunnen tips insturen.

Het is aan de gang sinds de tv-serie die tussen 2007 en 2012 liep na een paar jaar afwezigheid deze zomer weer op Netflix verscheen, zegt Patricia Bolwerk, directeur van de stichting Stop Pesten Nu, een kenniscentrum op het gebied van pesten. De serie gaat over een anonieme blogger die roddels verspreidt over leerlingen op een school in New York. „Ook het juicetkanaal van Yvonne Coldewijer is een inspiratiebron.”

Schooldirecteuren breken zich het hoofd over wat ze kunnen doen tegen deze nieuwe rage. Op het Raayland College in Venray waren tien accounts actief, maar de school slaagde er

niet in van alle kanalen te achterhalen wie erachter zat. In de TikTok-video's werd onder meer gesuggereerd dat twee docenten seks zouden hebben gehad in de lerarenkamer. De schooldirectie vroeg TikTok de profielen te verwijderen en schorste vorige maand één leerling.

De regionale omroep 1Limburg vroeg naar aanleiding van dit incident rond bij andere scholen in de provincie en hoorde dat zeker 24 andere scholen last hebben van de Gossip Girl-accounts. Ook bij het Porta Mosana College in Maastricht werd een leerling geschorst. Op een roddelkanaal over het DaCapo College in Sittard werd opgeroepen tot een 'opstand' op school. „Dan zie je de leerlingen op de speelplaats staan, wachten tot er iets gaat gebeuren, maar er gebeurt niets”, hoorde LI daar.

Tot frustratie van de scholen is het een kat-en-muisspel. Het ene Gossip Girl-kanaal is nog niet verwijderd of er verschijnt alweer een nieuw.

Het probleem beperkt zich niet tot Limburg, het speelt op scholen in heel Nederland.

De Rotterdamse Ombudsman Marianne van den Anker vertelde donderdagavond in talkshow *Op1* dat haar eigen dochter met een vriendinnetje een juicetkanaal had aangemaakt en dat ze daarop ingezonden roddels hadden geplaatst. Zij was lovend over de aanpak van de school. Als straf kregen de twee onder meer de opdracht schriftelijk te motiveren waarom zij nog op school zouden mogen blijven. Anker was geschokt door de onnadenkendheid waarmee de meisjes hadden gehandeld, zonder na te denken over de impact op anderen. En ook door hun naïviteit, want de meisjes geloofden de roddelberichten die ze kregen ook nog.

Het Sint-Joriscollege in Eindhoven koos voor een rigoureuze aanpak, werd deze week bekend. Veertien leerlingen die hadden meegewerkt aan drie Gossip Girl-kanalen werden een dag geschorst. Daarbovenop kregen ze een 'reflectieve opdracht' en een 'vierkant rooster', waardoor ze elke dag van half negen tot half vijf op school moesten zijn. Sommige roddels gingen over seksueel grensoverschrijdend gedrag, van leerlingen en leraren. Twee leraren deden aangifte tegen vermeende daders. De politie Oost-Brabant kan daar vanwege privacyredenen weinig over kwijt. „Het verspreiden van dergelijke onjuistheden is strafbaar en kan een groot effect hebben op de persoon in kwestie”, zegt een woordvoerder. „Welke vervolgstappen we zetten, is afhankelijk van de situatie.”

Onveilig

Dat het vooral op TikTok gebeurt, lijkt erop te duiden dat het vooral kinderen uit de onder- en middenbouw van de middelbare school zijn die zich hiermee bezighouden. Patricia Bolwerk van Stop Pesten Nu: „Die mogen nog geen account aanmaken op Instagram, want daar moet je zestien voor zijn, maar wel op TikTok, dat is vanaf dertien jaar. De kinderen die dit doen overzien niet wat het effect is op de leerlingen en leerkrachten die het mikpunt zijn van hun roddelpraat. Tot hun 25ste zijn de hersenen in ontwikkeling, waardoor ze nog niet in staat zijn om de langetermijngevolgen in te schatten.”

De directeur van het Sint-Joriscollege, Raymond van den Berg, werd op het bestaan van de accounts gewezen door een communicatiemedewerker van de school. Die was er op haar beurt op geattendeerd door haar dochter. Het was een donderdag en Van den Berg wilde het probleem de maandag daarna gaan oppakken. Maar toen hij zag dat sommige roddels over seksueel grensoverschrijdend gedrag gingen en er namen en vakken werden genoemd, riep hij diezelfde avond nog de schoolleiding bij elkaar. „Het werd zo onveilig op school dat ik vond dat het niet kon wachten tot maandag.”

Hij stuurde een mail naar de hele school, waarin hij de daders oppriep zich te melden en aankondigde welke straf zij zouden krijgen. Sommigen kwamen uit zichzelf, anderen werden opgespoord. Vrijdagochtend waren alle Gossip Girl-accounts over de school uit de lucht. Volgens Van den Berg ging het bijna uitsluitend om leerlingen uit het tweede jaar.

Andere scholen reageerden milder. Op het Sint-Janslyceum in Den Bosch werden roddels verspreid via twee Gossip Girl-accounts. De schoolleiding besloot de betrokken leerlingen niet te straffen. „Dat past niet bij onze school”, zegt rector Jean Wiertz. „Binnen een uur waren we erachter van wie die accounts waren. Ze werden meteen offline gehaald.” De school ging in gesprek met de leerlingen. „Dat heeft voldoende geholpen. Er zijn sindsdien geen nieuwe accounts geopend.”

„Ik zie dat scholen om ons heen kiezen voor alleen een gesprek met de daders”, zegt Van den Berg van het Sint-Joriscollege. „Maar dan zie je soms dat die accounts toch actief blijven. Een puber zal altijd de afweging maken: kan ik hiermee weggelopen, en zo niet, kan ik dan le-

ven met de gevolgen van mijn daad.”

De directeur „snapt heel goed” dat leraren aangifte hebben gedaan bij de politie. „Ik had een huilende docent aan de telefoon, die daarna de moed bij elkaar heeft geraapt om het in de klas te hebben over de roddel die over hem rondging. Hij zei dat hij er slecht van sliep. De leerlingen waren muisstil.” Volgens Van den Berg is onderzocht of de roddels over de leraren klopten. Dat bleek niet zo te zijn.

Op school was iedereen ontzettend geschrokken van de mail van de directeur, en iedereen had het erover, vertellen twee leerlingen uit de leerlingenraad via een videoverbinding. Ze zijn dertien en veertien jaar, zitten tijdens het gesprek met een docent in een klaslokaal en willen niet met hun naam in de krant, vanwege de gevoeligheid van het onderwerp. Ze praten aarzeland, voorzichtig, want ze willen absoluut geen *snitch*, klikspan, zijn. „Iedereen was heel erg bang om geschorst te worden, zelfs degenen die alleen met 'Hallo' hadden gereageerd onder een van de filmpjes”, zegt de dertienjarige. „Mensen zeiden: onze hele school wordt geschorst, voor je het weet is Sint-Joris helemaal leeg.”

Het onderwerp werd vorige week tijdens de Week Tegen Pesten uitgebreid behandeld op school. Toen leerden ze bijvoorbeeld dat je óók betrokken bent bij het pesten als je alleen op zo'n roddelvideo reageert. De veertienjarige: „Het is slecht om over andere mensen te praten zonder toestemming. En als het op internet staat, kan heel de wereld het zien.” Beide leerlingen zeggen zelf niet betrokken te zijn geweest bij de roddelaccounts van het Sint-Joris.

Groepsdynamiek

De Kindertelefoon voert ongeveer 85 gesprekken per dag over pesten en de afgelopen weken gingen die regelmatig over dit nieuwe fenomeen. Niet alleen slachtoffers maar ook kinderen die spijt hebben van hun pestgedrag, of die ervan wisten maar niets durfden te doen, nemen contact op. Lianne Hietberg, die de vrijwilligers van de Kindertelefoon traint en coacht, zegt dat het vooral belangrijk is om nieuwsgierig en zonder oordeel in gesprek te gaan. „We reageren ondersteunend en met complimenten: wat goed dat je hier komt praten. We vragen: wat vind je het moeilijkste aan deze situatie? Wat zou je anders willen? Op welke momenten lukt dat al een beetje? Vaak zitten ze vast in een groepsdynamiek. Dat kun je niet in je eentje veranderen, daar heb je hulp van anderen bij nodig. Daarom bespreken we ook: met wie in je omgeving zou je hierover kunnen praten?”

Wie berichten of een account wil laten verwijderen, kan hulp krijgen van Helpwanted, dat gespecialiseerd is in hulp bij grensoverschrijdend gedrag op internet. „Wij hebben goed contact met TikTok”, zegt een woordvoerder. „Als wij een verwijderverzoek goed onderbouwen, werken ze daar doorgaans aan mee.”

Helpwanted heeft net als de Kindertelefoon een telefonische hulplijn en een chatfunctie. Tot nu toe zijn er zo'n vijftig meldingen binnengekomen over Gossip Girl-accounts. „Dat is veel”, zegt een woordvoerder, „we zien echt een trend. Wij adviseren in alle gevallen om de school in te lichten en het account te rapporteren. Als het gaat om strafbare feiten, zoals smaad of laster, raden wij aan alvast bewijs te verzamelen om later aan de politie te overhandigen.”

De VO-raad, de vereniging van middelbare scholen en Kennisnet hebben samen een stappenplan gemaakt voor scholen. In een toelichting wijzen ze erop dat niet elk account verwijderen hoeft te zijn. „Zoals de schoolkrant grappen over leraren kan bevatten die op het randje zitten, maar waar leraren zelf hartelijk om kunnen lachen, zo kan een TikTok-account ook humor bevatten waar de school, vanuit een pedagogisch perspectief, toch ruimte voor wil laten.”